

iedereenleest.
meer leesplezier, meer lezers!

Schoolbreed inzetten op leesplezier
5 succesfactoren
29/04/2021

Begeleidingstrajecten Iedereen Leest

Schoolbreed inzetten op leesplezier

- 6 scholen (basis + secundair)
- 2018 -2019

Werken aan een inspirerende leesomgeving op school

- 20 scholen (basis)
- 2019-2020

LOS: Samen bouwen aan een kwalitatieve leesomgeving op school

- 36 scholen (basis + secundair)
- 2020 - 2022

Urgentie

- **Nood aan professionalisering/begeleiding op de werkvloer**
- **Vragen uit scholen:**

We dachten dat het nuttig was om een eigen leesbeleid op papier te zetten en zelf te kijken wat de noden van de school nu echt zijn.

*De meeste collega's zijn enthousiast, maar er zijn natuurlijk ook **veel bezorgdheden**: het komt er nog eens bij, we doen toch al veel, wat met andere vakken, technisch lezen is toch ook belangrijk, wat mogen we laten vallen als dit in de plaats komt, etc....*

- **Pirls resultaten 2018**

Piloottraject Schoolbreed inzetten op leesplezier

© Michiel Devijver | Iedereen Leest

14 november 2018

In zeven stappen naar een leesplezierbeleid op school

Scholen die leesplezier een vaste plek geven in hun lees- of taalbeleid, profileren zich als leesambassadeur. Een schoolbrede en grondige aanpak brengt bovendien meer zoden aan de dijk, maar vergt wel enige zorg en tijd. Met een stappenplan onder de arm kan een school doordacht te werk gaan.

Contact

Sarah Van Tilburg

Coördinator vorming | Onderwijs en kinderopvang

Vlaamse en internationale onderzoeken wijzen op het belang van leesmotivatie in het onderwijs: kinderen die graag lezen, hebben meer kans om leesvaardiger te zijn. Als scholen die leesmotivatie willen stimuleren, moet leesplezier over de hele schoolwerking een aandachtspunt zijn. Een lees- of taalbeleid dat investeert in leesplezier, creëert een draagvlak om op lange termijn werk te maken van kinderen en jongeren die graag en goed kunnen lezen. Volgende stappen helpen scholen alvast op weg.

1. Verzamel betrokken partijen

Een leesbeleid uitwerken mag niet de taak zijn van één persoon. Stel een kernteam samen met geëngageerde personen die werk willen maken van een leesbeleid: leerkrachten, zorgcoördinatoren, directieleden ... Dat team is verantwoordelijk voor de opmaak van het leesbeleid, en zorgt dat ook andere doelgroepen worden betrokken zoals leerlingen, ouders of externe partners zoals de lokale bibliotheek. Ook tijdens de uitrol en opvolging van het leesbeleid is het belangrijk om goed te blijven communiceren met alle betrokken partijen.

2. Verzamel inspiratie en informatie

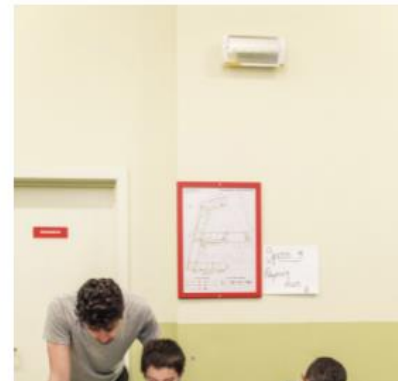
Voorbeelden van andere scholen of een gesprek met de lokale bibliotheek kunnen inspiratie bieden. Praktijkvoorbeelden, wetenschappelijke onderzoeksresultaten en informatie over opleidingen en inspiratiedagen zijn ook te halen bij Iedereen Leest in Vlaanderen of Stichting Lezen in Nederland.

3. Breng de beginsituatie in kaart

Welke acties rond lezen en leesplezier voert de school of voeren de leerkrachten al uit? Neemt de school al deel aan campagnes zoals Jeugdboekenmaand of Voorleesweek? Staat vrij lezen ingeroosterd in het dagelijkse programma? Is er aandacht voor lezen binnen verschillende vakken? Welke visie dragen directie en leerkrachten uit over lezen? Heeft de school een schoolbib en is er een samenwerking met de openbare bibliotheek? Iedereen Leest stelde een checklist op die helpt om het huidige lees(plezier)beleid op school in kaart te brengen.

4. Evalueer sterktes en zwaktes, stel prioriteiten

Met de verzamelde informatie over de beginsituatie, kan een school

Wat hebben we geleerd?

5 succesfactoren

SITUATIE 1

School X werkt een heel jaar aan lezen en organiseert een mooi boekenfeest op het einde van het schooljaar. Het jaar nadien is het thema 'Olympische Spelen' en wordt het leeskwartiertje vervangen door een loopkwartiertje.

1. VISIE

- *Waarom kiezen we er als school voor om tijd te besteden aan leesplezier?*
- Uitgeschreven + zichtbaar

CHECKLIST VOOR EEN LEES(PLEZIER)BELEID

Iedereen Leest schuift leesplezier naar voor als basis van een effectief leesbeleid. Hieronder staan verschillende aspecten die inspiratie bieden om de huidige situatie rond lezen, leesmotivatie en leesplezier op de eigen school te analyseren. Na het in kaart brengen van de beginsituatie kan de lijst ook als basis dienen om een leesbeleidsplan schoolbreed uit werken, op te volgen en te evalueren.

Leerlingen centraal!

Zijn leerlingen gemotiveerd om te lezen? Behalen de meeste leerlingen het verwachte leesniveau?

Leesplezier is een belangrijke hefboom voor leesbevordering. Het helpt leerlingen meer en beter te lezen.

Stel jezelf dus bij elke check ook de vraag wat het effect ervan is op de leerlingen.

Werken aan leesplezier doe je immers in eerste instantie voor hen.

Thema	Checklist	Ja	Nee	Opmerkingen
<i>Beleidsmatig</i>	Is er een leerlijn of leesbeleid vanaf de kleuterschool voor lezen met doelstellingen rond leesplezier en leesmotivatie?			
	Is er een coördinator of kernteam voor het leesbeleid?			
	Is er vrijgestelde tijd voor het leesbeleid?			
	Is er budget voor het leesbeleid? (boeken, leeshoek, navorming ...)			
	Wordt het leesbeleid systematisch geëvalueerd?			
	Is lezen een vast agendapunt op het personeelsoverleg?			
	- Is er binnen de gebruikte taal- en leesmethode(s) voldoende aandacht voor leesplezier en leesmotivatie?			
	- Wordt er gewerkt rond lezen buiten de taal- en leesmethode(s)?			
Worden leerlingen betrokken bij het leesbeleid?				
<i>Leerkrachten als leescoach</i>	Is er voldoende tijd voor (voor)lezen?			
	- Wordt er dagelijks voorgelezen?			

Actieplan

Doelen	Behoeften	Acties	Team	Tijdlijn
waarom?	wat?	hoe?	wie?	wanneer?
Kinderen de kans geven te lezen in de pauze (13u-13.30u). Andere kinderen laten zien dat lezen een ontspannende activiteit kan zijn.	Een ruimte/plaats waar de kinderen rustig kunnen lezen.	Bespreken op de ped. studiedag	Kathleen en Heidi (?)	Starten na de herfstvakantie.
Meer tijd maken voor stillezen in de klas. 15 min per dag 4 à 5 maal per week. Leesplezier vergroten en beter (technisch en begrijpend) lezen.	Collega's motiveren (dmv het volgen van een nascholing?) De klassen voorzien van voldoende leesmateriaal.	Bespreken op de ped. studiedag	Elke klastitularis maakt plaats in zijn lesrooster.	Start na de ped. studiedag
Het maximale rendement halen uit de boeken aangeboden door de bibliotheek.	Kasten? Systeem? Bovenbouw/onderbouw? Vaker van bak wisselen. Contacten leggen met de bibliotheek.	Bespreken op de ped. studiedag	Ingrid?	Halverwege de eerste uitleenperiode?
Het vergoten van de leesmotivatie en leesplezier bij kinderen met een leesstoornis. De kinderen kunnen luisteren naar een voorgelezen verhaal terwijl ze meevolgen in het papieren boek.	De werking van de luisterpuntbibliotheek leren kennen. Hulpmiddelen inzetten (leeslat, grootletter, daisy,...)	Proefproject in 2a. Daarna uitbreiden. Mensen van luisterpunt uitnodigen. Ouders betrekken. Accounts aanmaken. Afspeelmateriaal verzamelen (smartphone, computer, tablet, iPad?) Papieren boeken verzamelen die ingelezen werden. Werking leeslat.	Kathleen en Joke	Na proefproject uitbreiden dit schooljaar.
Kinderen laten kennismaken met kwaliteitsvolle nieuwe boeken. Vergroten van het leesplezier en –motivatie. Laten zien dat lezen ook een hobby kan zijn. Boeken verweven in taal en muzische activiteiten.	KVJ werking uitbouwen. Stapsgewijs uitbouwen naar hogere graden. Samenwerking met de bib? Begeleiders zoeken? Ouders?	Klassikaal deelnemen van kleuters en eerste graad. (groep 1 en 2) Evalueren en uitbouwen naar komend schooljaar.	Joke	Werking eerste jaar start vandaag.
Voldoende gevarieerd en kwaliteitsvol aanbod voorzien op school. Toegankelijk maken voor de kinderen en leerkrachten.	Aanbod van boeken (en andere leesmaterialen) kritisch bekijken, aanvullen van hiaten en toegankelijk maken voor alle leerlingen. In kaart brengen van het huidige aanbod, noden onderzoeken, huidige systeem in vraag stellen, ...	Leerkrachten/leerlingen bevragen? Samenwerkingsverbanden zoeken? Budget voorzien. Planning maken (ook voor de komende schooljaren)	Joke, Ann P en	Doorheen de komende schooljaren

SITUATIE 2

Er wordt een werkgroep opgericht rond lezen en leesplezier. De directie geeft de werkgroep complete vrijheid en neemt zelf niet deel.

1. VISIE

2. DIRECTIE

- *Alles mag, alles kan ≠ betrokkenheid*
- *Stuurt iedereen aan, verhaal van de hele school*

SITUATIE 3

• Heel wat leerkrachten van dezelfde school werken rond lezen, maar weten niet wat hun collega's rond lezen doen.

1. VISIE

2. DIRECTIE

3. INTERNE COMMUNICATIE

- *Het hele team mee*
- *“Wat doen jullie al?”*
- *Over het muurtje kijken –
leren van elkaar*

SITUATIE 4

Leerkrachten uit de derde graad vrezen in tijdsnood te komen als ze elke dag moeten voorlezen. De werkgroep probeert hen ervan te overtuigen dat dit niet zo zal zijn. Er is al veel overleg geweest, maar zonder resultaat.

1. VISIE

2. DIRECTIE

3. INTERNE COMMUNICATIE

4. DAADKRACHT

- *Elke actie komt met voor- en nadelen*
- *Trial-and-error (en reflectie)*

SITUATIE 5

De school zet al een heel jaar stevig in op lezen. Wanneer inspectie langskomt en vraagt of ze dit merkt aan de leesmotivatie van hun leerlingen, weet de school niet hoe ze dit kan aantonen.

1. VISIE

2. DIRECTIE

3. INTERNE COMMUNICATIE

4. DAADKRACHT

5. REFLECTIE EN EVALUATIE

- *Behouden? Aanpassen? Schrappen?*

- *Op lange termijn*

1. VISIE

2. DIRECTIE

3. INTERNE COMMUNICATIE

4. DAADKRACHT

5. REFLECTIE EN EVALUATIE

Meer weten?

© Michiel Devijver | Iedereen Leest

ONDERWIJS | LEESPLEZIER

5 december 2019

Terugblik pilot 'Schoolbreed inzetten op leesplezier'

Hoe kan er schoolbreed werk gemaakt worden van een leesbeleid dat het leesplezier en de leesmotivatie van de leerlingen stimuleert? Die vraag stond centraal tijdens een piloottraject bij zes scholen. Initiatiefnemer Iedereen Leest zorgde voor inhoudelijke ondersteuning en coaching, en blikt na een jaar terug op resultaten en effecten.

Contact
Margot Van Dingenen
Educatief medewerker | Onderwijs

In mei 2018 gaf Iedereen Leest een workshop rond schoolbreed inzetten op leesplezier en leesmotivatie bij leerlingen, naar aanleiding van het PIRLS-onderzoek eind 2017. Vlaamse leerlingen scoren slecht op leesprestaties en leesmotivatie, was de voornaamste conclusie van dit onderzoek. Veel scholen zijn zich bewust van de urgentie om in te zetten op een hogere leesmotivatie voor een betere leesvaardigheid, maar zoeken naar goede manieren om hier effectief werk van te maken. Iedereen Leest brak tijdens de workshop een lans voor een schoolbrede focus op leesplezier, samen met het hele team en over de klasmuurtjes heen. Nadien werkte Iedereen Leest een begeleidingstraject uit rond schoolbreed werken aan leesplezier. Zes scholen, zowel basis-, secundair, gewoon als buitengewoon onderwijs, stelden zich kandidaat voor dit piloottraject.

Kick-off

Het begeleidingstraject startte in de zomer van 2018 met de zes geïnteresseerde scholen, die zowel in groot- als kleinstedelijke gebieden liggen. Tijdens een kick-off bij elke school stelde Iedereen Leest het doel scherp van dit traject: een schooljaar lang samen reflecteren en experimenteren hoe leesplezier en leesbevordering een vaste en vanzelfsprekende plek kunnen krijgen binnen de werking van de school.

Vervolgens stond het lees- en taalbeleid van de school centraal: is er al een visie op lezen aanwezig? Is het gekend onder alle leerkrachten? Is het doelgericht en werden leerlingen, ouders of anderen betrokken bij de opmaak? Elke school doorliep zeven stappen om hun lees- en taalbeleid uit te werken of nog verder op punt te stellen met een duidelijke focus voor leesplezier.

© Simon Dequoye | Iedereen Leest

Actie en inspiratie

Uit die oefening kwam bij elke school een paar prioriteiten bovendrijven. Zo wou de ene school een aparte ruimte omtoeveren tot een knusse leeshoek, een andere school zorgde dat er in elke klas een gevarieerd, divers boekenaanbod was dat van tijd tot tijd onderling werd uitgewisseld. Veel scholen ondernamen ook specifieke acties rond interne communicatie (bijvoorbeeld: tijdens elke teamvergadering stelt een leerkracht voor hoe hij/zij werkt met boeken in de

Of bekijk een samenvattend filmpje:
<https://vimeo.com/376258706>

Lees de artikels op www.iedereenleest.be

Dankjewel!

www.iedereenleest.be

Sarah.vantilburg@iedereenleest.be

iedereenleest.
meer leesplezier, meer lezers!

